

ANALIZĂ: Situația drepturilor copilului în România este îngrijorătoare: cel mai mare risc de sărăcie din UE, abandon școlar, victime ale jocurilor de noroc și probleme de sănătate mintală în creștere. Apelul Salvați Copiii România

București, 20 noiembrie 2025: La 20 noiembrie celebrăm Ziua Internațională a Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului, însă în România anului 2025 realitatea copiilor rămâne marcată de decalaje și vulnerabilități alarmante. Mortalitatea infantilă este cu aproape 70% mai mare decât media UE, riscul de sărăcie în rândul copiilor români depășește o treime (cel mai ridicat din UE) și părăsirea timpurie a școlii plasează România pe primul loc în Europa, cu un procent dublu față de ținta UE sub 9%. Organizația Salvați Copiii România trage un semnal de alarmă asupra stării actuale a nouă drepturi esențiale ale copilului și solicită acțiuni urgente și coerente din partea autorităților. Autoritățile române au declarat 2025 drept Anul Național al Copilului, însă politicile bugetare și implementarea programelor dedicate copiilor contrazic acest lucru.

În ianuarie 2025, Guvernul a decis suspendarea extinderii Programului Național „Masă Sănătoasă”, invocând constrângeri bugetare, deși legea educației prevedea asigurarea unei mese pentru 1 milion de elevi. Practic, în anul școlar 2024-2025, programul a acoperit doar aproximativ 534.000 de beneficiari (preșcolari și elevi), cu o creștere infimă față de anul anterior (11.566 de copii) și menținând alocația zilnică la doar 15 lei per elev.

Această amânare a extinderii programului, motivată oficial prin „economie la buget” într-un an electoral, lovește direct copiii din medii defavorizate și obiectivul declarat de reducere a abandonului școlar prin masă caldă. Totodată, Ordonanța de urgență „trenuleț” de la finalul lui 2024 a adus tăieri și înghețări bugetare în educație: salariile profesorilor au fost înghețate, concursurile de ocupare de posturi blocate și programe esențiale amânate. Aceste decizii diminuează capacitatea sistemului de a garanta drepturile copilului, chiar în anul dedicat lor.

În acest raport analizăm situația fiecărui drept, de la supraviețuire și protecție împotriva violenței, la educație, sănătate, protecție socială, participare, protecție față de exploatare, nediscriminare, identitate familială și un viitor sigur, bazându-ne pe cele mai recente date și evidențiind eforturile și recomandările Salvați Copiii.

Indicatori-cheie – România vs. Uniunea Europeană

Indicator (an)	România	Media UE
Rată mortalitate infantilă (decese <1 an la 1000 născuți vii, 2023)	5,6	3,3
Copii în risc de sărăcie sau excluziune (ARPE, 2024)	33,8%	24,2%
Părăsire timpurie a școlii (pop. 18-24 cu educație max gimnaziu, 2022)	16,0%	10,0%
Cuprindere în educația timpurie (vârsta 3 ani – începutul școlii obligatorii, 2021)	75,7%	94,6%

Valorile de mai sus evidențiază decalajele semnificative dintre România și media UE. Mortalitatea infantilă este cu aproape 70% mai mare, iar riscul de sărăcie în rândul copiilor români depășește o treime (cel mai ridicat din UE). Părăsirea timpurie a școlii plasează România pe primul loc în Europa, cu un procent dublu față de ținta UE sub 9%. Totodată, mai puțin de trei din patru copii mici sunt cuprinși în educația antepreșcolară și preșcolară, ceea ce afectează dezvoltarea lor ulterioară.

1. Dreptul la viață și supraviețuire

România continuă să înregistreze una dintre cele mai ridicate rate ale mortalității infantile din Uniunea Europeană, de 5,6 decese la 1.000 de nou-născuți vii, comparativ cu media UE de doar 3,3‰. Statistic, aproximativ 1.000 de copii sub un an pierd anual lupta pentru viață în țara noastră, o realitate tragică ce plasează România pe un nedorit „podium negativ” al mortalității infantile, disputând primul loc cu Bulgaria. Disparitățile interne sunt de asemenea îngrijorătoare: în mediul rural, lipsurile din sistemul medical contribuie la o mortalitate infantilă mult mai mare (aproape 7‰ în 2023).

Situația este agravată de factori precum accesul precar la servicii medicale pentru mame și sugari, deficitul cronic de personal medical specializat și infrastructura medicală insuficient dotată. România are un deficit de 40% de medici neonatologi, iar aparatura de terapie neonatală este îmbătrânită (vechime medie de 8 ani). În mediul rural există de peste 17 ori mai puține cabinete medicale de specialitate decât în urban (793 vs. 13.700 în 2023), limitând accesul gravidelor și copiilor mici la îngrijiri.

Un alt aspect al dreptului la supraviețuire îl constituie mamele minore și sarcinile în adolescență. România se confruntă cu un fenomen amplu de nașteri la vârste fragede: numai în 2022 s-au înregistrat 746 de nașteri la fete între 10-14 ani, aproape jumătate dintre mamele sub 15 ani din întreaga Europă. Anual, peste 7.000 de copii se nasc din mame adolescente, iar aproape 1.200 de tinere mame sunt deja la a doua sau a treia naștere în timpul minoratului.

Reducerea mortalității infantile este o prioritate pentru Salvați Copiii. Organizația derulează de 15 ani un amplu program de dotare a maternităților și secțiilor de neonatologie și pediatrie cu echipamente medicale vitale. Până în 2025, Salvați Copiii a investit peste 17 milioane de euro în dotarea a 135 de unități medicale, secții de neonatologie, terapie intensivă neonatală, pediatrie și obstetrică-ginecologie, din toate județele țării, cu incubatoare, aparate de ventilație, ecografe și alte echipamente moderne. Cererea rămâne mare, cu 35 de unități medicale din țară care au solicitat sprijinul organizației pentru reabilitare și aparatură.

2. Dreptul la protecție împotriva violenței

Conform Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA), în anul 2024 au fost înregistrate 20.216 cazuri de abuz, neglijare și exploatare a minorilor, o creștere semnificativă față de anul precedent (17.709 cazuri raportate).

Violența în mediul școlar și între egali este și ea o problemă majoră. Un studiu Salvați Copiii arată că 1 din 10 copii a fost victimă a violenței în primele două luni ale anului școlar 2023-2024. Fenomenul bullyingului este răspândit încă de la vârste mici: 85% dintre educatori consideră că preșcolarii cu care lucrează se confruntă cu situații de bullying în grădinițe. În școală, profesorii confirmă amploarea problemei, 90% dintre cadrele didactice și consilierii școlari intervievați în 2025 declarând că elevii cu care lucrează au fost victime ale bullyingului. Agresivitatea are însă un caracter inegal vizibil: cadrele din școlile urbane raportează mult mai frecvent cazuri dese de bullying (28,1% dintre profesorii din București indică o frecvență foarte ridicată), pe când în mediul rural doar 13,4% dintre profesori observă la fel de des fenomenul. Acest lucru poate indica atât o sub-raportare în rural, cât și diferențe de percepție sau de tipologii ale violenței.

Din păcate, și acasă unii copii îndură agresiuni: un procent semnificativ de părinți admit că au recurs la pedepse fizice; în același studiu, 22,4% dintre părinții cu copii la ciclul primar au raportat acte de violență asupra propriilor copii, o rată cu 3% mai ridicată decât la gimnaziu.

Studiile Salvați Copiii arată că jumătate dintre copii declară că părinții lor încă recurg la bătaie ca metodă de disciplină. Această normalizare a violenței ca instrument educativ are efecte nocive pe termen lung: nu doar că încalcă drepturile copilului, dar îi și transmite copilului mesajul că forța este o modalitate acceptabilă de a rezolva probleme. Mulți copii expuși unui mediu violent acasă ajung fie să interiorizeze trauma (manifestând anxietate, depresie, stimă de sine scăzută) fie să imite comportamentul agresiv.

Organizația Salvați Copiii România, care operează linia specializată Esc_ABUZ pentru raportarea anonimă a abuzurilor online asupra copiilor, a semnalat o explozie a raportărilor în ultima perioadă. În primele 10 luni din 2025, Esc_ABUZ a primit 43.223 de sesizări online privind abuz și exploatare sexuală a copiilor, de peste două ori mai multe față de totalul raportărilor din întregul an 2024 (19.369 de cazuri). Această creștere arată atât amplificarea fenomenelor de abuz în mediul digital, cât și o vigilență mai mare a publicului în a semnala astfel de situații. Materialele analizate de experții Salvați Copiii în aceste sesizări conțineau peste 85.000 de imagini și videoclipuri abuzive distincte stocate pe servere din România, multe dintre ele fiind ulterior eliminate de autorități. Un element șocant relevat de aceste date este că 84% din materialele ilegale raportate în 2025 fuseseră create chiar de copii, sub constrângere, șantaj sau manipulare, și apoi distribuite fără consimțământul lor. Cu alte cuvinte, agresorii exploatează vulnerabilitatea copiilor pentru a-i determina să producă imagini sau clipuri explicit sexuale, pe care apoi le difuzează, o tendință îngrijorătoare a „materialelor autogenerate” ce complică și mai mult eforturile de prevenire.

Protecția copiilor împotriva oricărei forme de violență este un domeniu prioritar de acțiune pentru Salvați Copiii. Organizația operează de ani buni linii de asistență și raportare pentru copii, precum platforma online Esc_ABUZ, unde oricine poate semnala anonim cazuri de abuz online.

Pentru cazurile de abuz fizic ori sexual, Salvați Copiii oferă servicii directe de consiliere psihologică și juridică. A fost implementat modelul Barnahus (centru integrat pentru copiii victime), în parteneriat cu autorități locale, astfel încât copiii abuzați să poată beneficia de audiere într-un mediu prietenos și terapie specializată. În 2024, psihologii Salvați Copiii au tratat aproximativ 500 de copii cu traume psiho-emoționale, majoritatea legate de anxietate și tulburări emoționale cauzate de abuz sau neglijare. Cei mai mulți beneficiari au fost copii de vârstă școlară primară, urmași de copii de gimnaziu și liceeni, semn că și cei foarte mici suferă consecințele violenței și au nevoie de terapie.

3. Dreptul la educație

La începutul anului 2024, peste 400.000 de copii cu vârste între 7 și 17 ani nu erau înscriși în sistemul de educație. Aceasta reprezintă 18,7% din populația de vârstă școlară, adică aproape unu din cinci copii care nu merge deloc la școală. Deși în scădere ușoară față de acum un deceniu, rata de părăsire timpurie a școlii (proportia tinerilor de 18-24 ani care nu au terminat învățământul secundar și nu continuă formarea) rămâne cea mai mare din UE (16% în 2022, față de media UE de 10%). Practic, România nu a reușit să își atingă ținta asumată de sub 11,3% pentru 2020, stagnând la valori în jur de 15-16%. În plus, participarea la educație până la finalul învățământului obligatoriu (clasa a XII-a) este cea mai scăzută din

UE, doar 81% dintre copiii români finalizează ciclul obligatoriu, restul abandonează pe parcurs. Faptul că unu din cinci copii români nu ajunge să finalizeze școala la timp reprezintă o situație cu consecințe grave pe piața muncii și pentru incluziunea socială a viitorilor adulți.

Sărăcia este un factor determinant. Familiile vulnerabile nu pot susține costurile asociate educației, iar copiii adesea renunță pentru a munci sau din lipsa resurselor. În 2025, un sondaj Salvați Copiii printre beneficiarii programelor sale indica faptul că 58% dintre familiile sărace nu pot acoperi cheltuielile de participare școlară ale copilului fără ajutor extern, proporția urcând la 87% în rândul celor care se percep în sărăcie extremă. Chiar și pentru familiile medii, costurile ascunse ale educației au crescut semnificativ. Comparativ cu anul 2021, costul mediu anual suportat de părinți pentru educația copiilor a crescut cu aproximativ 3.100 de lei, până la 9.818 de lei anual fiind cheltuieli suportate de părinți pentru educația unui elev. Aceste sume includ meditații, rechizite, haine, transport, contribuții informale, limitând accesul egal la educație, penalizând copiii săraci.

Copiii din rural sunt cei mai dezavantajați educațional. România are cea mai scăzută rată de cuprindere în învățământul preșcolar din UE pentru copiii de 3-6 ani: doar 75,7% dintre aceștia frecventează grădinița, comparativ cu 94,6% media europeană. Asta înseamnă starturi inegale încă dinainte de școală. De asemenea, școlile din rural se confruntă cu lipsă de personal calificat, clase simultane, infrastructură precară și transport dificil, toate contribuind la abandon.

Salvați Copiii a cerut în fiecare an Guvernului prioritizarea investițiilor pentru drepturile copilului, incluzând explicit măsuri precum: generalizarea programului de masă caldă în grădinițe, școli și licee; extinderea programului școlar până la ora 16-17 (școală după școală) pentru activități remediale; asigurarea gratuității transportului școlar intra- și inter-județean; și servicii gratuite de consiliere psihologică pentru copii. Aceste propuneri reflectă convingerea Salvați Copiii că numai printr-o abordare integrată (alimentație, program prelungit, transport, suport psiho-educational) se poate reduce abandonul școlar. Salvați Copiii susține și inițiativele de modernizare a curriculei, de formare a profesorilor și de combatere a analfabetismului funcțional, fiind partener în campanii de promovare a literației și pilotând proiecte de educație remedială după pandemie.

4. Dreptul la sănătate

Dreptul copiilor la cea mai bună stare de sănătate posibilă include accesul la servicii medicale, prevenție, o nutriție adecvată, un mediu sănătos și sprijin pentru sănătatea mintală. În România, provocările pe acest

palier sunt multiple: subfinanțarea sistemului medical, deficitul de personal pediatric, accesul inegal la servicii în teritoriu și emergența unor probleme serioase de sănătate mintală în rândul tinerilor.

Sănătatea mintală a copiilor și adolescenților s-a deteriorat accentuat în ultimii ani, devenind un motiv major de îngrijorare. Un raport al Salvați Copiii din octombrie 2025 arată o situație alarmantă: 1 din 4 copii (25%) cu vârste 7-17 ani care au ajuns la psihologii organizației în 2023-2025 prezenta o tulburare emoțională (anxietate sau depresie), adesea corelată cu expunerea îndelungată la rețelele de socializare. Mai mult, peste 60% dintre preadolescenții și adolescenții consiliați de specialiștii Salvați Copiii aveau probleme severe de sănătate mintală, unele cazuri mergând până la tentative de suicid.

Datele Salvați Copiii confirmă și un alt aspect: jumătate dintre copii petrec peste 6 ore pe zi online, unii ajungând vara chiar la 8-10 ore/zi în fața ecranelor. Vârsta de debut în utilizarea rețelelor sociale a coborât la 5 ani în unele cazuri, iar această expunere precoce la mediul virtual poate cauza dependență, anxietate de performanță (nevoia de a fi acceptat online) și expunere la conținut dăunător. Fenomenul se traduce în creșterea tulburărilor de anxietate legate de imaginea de sine și chiar FOMO (fear of missing out).

Un alt comportament de risc emergent la adolescenți este jocul de noroc. Promovarea agresivă a pariurilor sportive și a cazinourilor online prin vedete și influenceri a normalizat un obicei periculos. 8 din 10 adolescenți spun că văd aproape zilnic reclame la jocuri de noroc, iar Salvați Copiii avertizează că acest lucru „normalizează un comportament riscant” și cere interzicerea oricărei publicități la jocuri de noroc care ajunge la minori. De asemenea, consumul de tutun, alcool și droguri rămâne o problemă. Studii internaționale (HBSC) au arătat că un procent semnificativ de elevi români de 15 ani au încercat alcoolul și fumatul, iar accesul la droguri ilegale a pătruns și în școli.

La sănătate fizică, subnutriția și obezitatea coexistă. În comunitățile sărace, malnutriția (inclusiv lipsuri vitaminice, anemie) afectează dezvoltarea copiilor, iar în zonele urbane un stil de viață sedentar și alimentația nesănătoasă duc la creșterea obezității infantile (România având una dintre cele mai mari prevalențe de obezitate infantilă din Europa). În plus, copiii din mediul rural suferă de lipsa apei curate și a sanitației adecvate, ceea ce cauzează probleme de sănătate care pot fi prevenite (ex: parazitoze intestinale, hepatite). Un indicator tragic este mortalitatea copiilor sub 15 ani din cauze care pot fi tratate: România a raportat 324 de decese la copii sub 15 ani din cauze respiratorii în 2021, cel mai mare număr din UE la această grupă de vârstă, reflectând vulnerabilități în accesul la tratament.

Salvați Copiii militează și pentru introducerea educației pentru sănătate în școli. În martie 2024, a lansat campania „Vrem educație pentru sănătate în școli!”, cerând ca toți adolescenții de peste 14 ani să poată

accesa cursuri de educație sanitară (inclusiv educație sexuală) fără acordul parental obligatoriu, deoarece informarea corectă îi poate feri de riscuri precum sarcini nedorite sau boli cu transmitere sexuală. Organizația evidențiază exemplul țărilor cu educație sexuală timpurie (ex. Danemarca) care au cele mai mici rate de nașteri la adolescente și argumentează că România trebuie să își protejeze tinerii prin cunoaștere, nu prin ignoranță.

5. Dreptul la protecție socială

Conform datelor Eurostat prelucrate de Salvați Copiii, în 2024 peste 33,8% dintre copiii români trăiau în risc de sărăcie sau excluziune socială. Mai mult de o treime din copiii țării cresc în gospodării cu venituri insuficiente, condiții de locuit precare sau părinți șomeri/necalificați. Situația este și mai gravă în mediul rural, unde 41,7% dintre copii sunt în risc de sărăcie sau excluziune, practic doi din cinci copii de la sat.

Un alt aspect al protecției sociale a copilului este situația copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate. Migrația economică masivă din ultimele două decenii a lăsat în urmă un număr mare de copii „orfani ai migrației”. Estimările Salvați Copiii arată că peste 500.000 de copii din România au avut recent cel puțin un părinte plecat la muncă peste hotare. În unele cazuri ambii părinți sunt plecați, iar copilul rămâne în grija bunicilor sau a rudelor. Zonele cele mai afectate sunt cele rurale și monoindustriale. De exemplu, Regiunea Nord-Est are cel mai mare număr de copii cu părinți migranți, iar vârsta medie a copiilor cu ambii părinți plecați este de 11 ani, adică preadolescenți care resimt acut lipsa familiei. Motivele plecării părinților sunt preponderent economice (46% invocă salariul insuficient acasă, 28% dorința de a îmbunătăți situația financiară a familiei). Impactul asupra copiilor rămași este complex: pe de o parte, banii trimiși în țară pot îmbunătăți condițiile materiale (deși 10% dintre mame nu găsesc de lucru și nu trimit bani), pe de altă parte legătura emoțională părinte-copil are de suferit. Un sondaj Salvați Copiii din 2024 arată că 77,5% dintre părinții plecați consideră menținerea legăturii emoționale cu copilul provocarea principală a plecării.

Războiul din Ucraina, aflat deja în al patrulea an, a transformat România într-o țară de primă linie pentru copiii refugiați. Până la 31 decembrie 2024, aproape 8.500.000 de cetățeni ucraineni au tranzitat România, pentru 214.663 fiind emise permise de ședere temporară, iar 192.940 de persoane rămân înregistrate pe teritoriul țării noastre, aproximativ o treime fiind copii, care au nevoie de protecție, educație, servicii medicale și sprijin psiho-emoțional.

Datele colectate de Salvați Copiii în 2024 și 2025 arată că, dincolo de securitatea fizică, copiii refugiați se confruntă cu o insecuritate socială și economică persistentă, care le vulnerabilizează drepturile garantate

de Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului (dreptul la protecție specială ca refugiați – art. 22, la un nivel de trai adecvat – art. 27, la sănătate – art. 24, la educație – art. 28, la recuperare după traume – art. 39).

Din perspectiva sănătății mintale, datele sunt la fel de îngrijorătoare. La Forumul „Young Voices of Ukraine”, organizat în 2024, peste o treime dintre copiii consultați au declarat că s-au simțit frecvent nefericiți, iar mai mult de jumătate au avut stări repetate de neliniște; aproape un sfert au apelat la psihoterapie sau consiliere, iar 8% au avut nevoie de consult psihiatric sau de servicii în centre de zi pentru sănătate mintală. La nivel educațional și relațional, copiii descriu o integrare incompletă: barierele lingvistice și suprasolicitarea generată de frecventarea simultană a școlii ucrainene online și a celei românești sunt principalele dificultăți, iar o parte dintre copii semnalează bullying, neglijare sau chiar hărțuire în relația cu colegii și profesorii.

Situația copiilor refugiați nu se limitează la cei din Ucraina. În 2024 au fost depuse 2.466 de cereri de azil în România, dintre care 21% în numele unor minori, iar 50 de copii au fost înregistrați ca minori neînsoțiți, majoritar din Siria, Somalia și Irak. La 31 decembrie 2024 erau înregistrați 4.833 de beneficiari ai protecției internaționale, dintre care 1.575 de copii. În primele luni ale anului 2025 au fost depuse deja 321 de cereri de azil, o treime în numele unor copii provenind din Palestina, Siria, Camerun și Irak. Tot în 2025, în contextul evacuării medicale din Fâșia Gaza, copii cu patologii oncologice sau răni grave au ajuns în România, împreună cu familiile lor, aflați într-o situație extrem de vulnerabilă.

De la debutul crizei din Ucraina (februarie 2022) și până în 2025, Salvați Copiii România a oferit sprijin pentru peste 369.000 de persoane refugiate sau aflate în tranzit, dintre care peste 185.000 sunt copii.

Intervențiile sunt structurate pe mai multe paliere: **asistență umanitară imediată și protecție, integrare educațională și sprijin școlar, sănătate mintală și sprijin psiho-social, centre de Consiliere și Servicii Integrate și sprijin pentru solicitanții de azil și copiii relocați**. În paralel, am investit în **formarea profesioniștilor și participarea copiilor**. Nu în ultimul rând, Salvați Copiii a extins intervențiile către alte situații de criză, inclusiv sprijinirea copiilor palestinieni evacuați pentru tratament medical în România, oferindu-le pachete de bază, consiliere, traducere și asistență pentru accesarea serviciilor publice.

6. Dreptul la participare

Dreptul copilului de a-și exprima opinia și de a participa la deciziile care îl privesc direct este adesea neglijat în practica instituțională din România. Totuși, ultimii ani au adus progrese notabile. În noiembrie 2024, România a devenit prima țară din lume care reglementează explicit participarea copiilor în procesul

decizional printr-o lege națională. Parlamentul a adoptat modificarea Legii 272/2004, inclusiv prin contribuția Salvați Copiii, introducând obligația ca toate instituțiile publice centrale și locale să organizeze cel puțin o sesiune anuală de consultări cu copiii pe teme de interes pentru aceștia. Această “Lege a participării copiilor” creează un cadru legal prin care vocea copiilor să fie auzită și luată în considerare în formularea politicilor și deciziilor care îi afectează. De asemenea, legea prevede ca instituțiile să comunice într-un limbaj accesibil pentru copii și să publice informații adaptate lor despre activitățile și obiectivele instituției. Practic, copiii trebuie recunoscuți ca parteneri de dialog, nu simpli beneficiari pasivi.

Acest progres legislativ trebuie însă implementat. Deja există structuri care pot facilita participarea: Consiliile Elevilor (forme asociative ale elevilor în școli și la nivel județean/național) militează de ani buni pentru implicarea elevilor în decizii. De exemplu, asociațiile de elevi au reușit să pună pe agenda publică problema transportului elevilor, a burselor școlare, etc. În cadrul organizației Salvați Copiii, funcționează un Grup Consultativ al Copiilor. Cu toate acestea, participarea copiilor este încă inegală: copiii din mediul rural sau din medii defavorizate au mai puține oportunități să își exprime opinia. Nu toate școlile au consilii active ale elevilor la ciclul primar și gimnazial, iar părerile copiilor sunt adesea formal ascultate, dar nu și integrate efectiv în decizii.

Forumul Național al Copiilor, organizat anual de Salvați Copiii, este un exemplu de bună practică în participare. La ediția a XXIV-a din 2024, 100 de copii din 15 județe s-au reunit la București și au dezbătut teme critice (sănătatea mintală, protecția împotriva abuzului, dreptul la participare). Ei au formulat o serie de recomandări concrete pe care le-au prezentat reprezentanților Guvernului și Parlamentului. De-a lungul anilor, Forumul a adus în atenția autorităților subiecte ca violența în școli, reforma sistemului de învățământ sau protecția mediului, din perspectiva copiilor. Multe dintre propunerile copiilor, de exemplu, înființarea Avocatului Copilului (o instituție care în final a fost creată în 2018), au fost susținute constant de Salvați Copiii și au devenit realitate.

7. Dreptul la protecție împotriva exploatării sexuale și traficului de copii

Exploatarea sexuală a copiilor, inclusiv sub forme moderne precum exploatarea online (grooming, materiale sexuale abuzive cu copii, abuz sexual prin transmisii live) și traficul de copii, constituie una dintre cele mai grave încălcări ale drepturilor copilului.

Linia de raportare Esc_ABUZ a Organizației Salvați Copiii a primit de la începutul anului un număr record de sesizări de materiale online care înfățișează abuz și exploatare sexuală a copiilor, peste 43 de mii de rapoarte, o creștere alarmantă față de 2024 (19.369 de rapoarte). Aceste rapoarte care au fost procesate

de specialiștii Salvați Copiii conțineau peste 85.000 de materiale abuzive distincte (imagini și secvențe video) stocate pe servere din România și aflate pe 78.790 link-uri individuale care au fost închise în această perioadă de către autorități (conținutul a fost șters sau nu mai poate fi accesat). În 2024, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție a înregistrat 20.216 cazuri de abuz, neglijare și exploatare a minorilor, dintre care 1.931 au fost cazuri de abuz sexual și exploatare sexuală a copiilor, doar pentru 847 de cazuri fiind inițiată urmărirea penală a agresorului. Aceste cifre alarmante reprezintă însă doar vârful iceberg-ului, multe situații rămânând neraportate din cauza stigmatului, a fricii sau a toleranței societății românești față de acest fenomen.

Traficul de copii în scop sexual rămâne o problemă transfrontalieră. România este considerată țară-sursă pentru traficul de minori către Europa de Vest, dar și țară de tranzit și destinație. Adolescente de 14-17 ani cad victime loverboy-ilor (metoda prin care traficanții le seduc, apoi le exploatează), iar copii și mai mici sunt uneori vânduți chiar de familii sărace în schimbul unor sume de bani. Deși datele oficiale la zi nu sunt publice în totalitate, în 2022 România identifica în jur de 100-130 de victime minore traficate anual. Pandemia a complicat situația, mutând o parte a exploatării în online.

Exploatarea online (CSAM – materiale de abuz sexual asupra copiilor) a luat amploare odată cu accesul extins la internet. Așa cum am menționat, platforma Esc_ABUZ a raportat 43.223 de sesizări de materiale online cu abuz sexual doar în primele 10 luni din 2025. Mai mult de două treimi din aceste materiale prezintă copii exploatați sexual (imagini sau video), iar 94% din ele au fost materiale auto-generate de copii victime sub constrângere sau manipulare (o tendință nouă este șantajul sexual online – sextortion, unde copilul e determinat să trimită imagini intime care apoi sunt folosite pentru a-l controla). IGPR, prin punctul civil de contact gestionat de Salvați Copiii, primește astfel de rapoarte și colaborează cu organisme internaționale pentru a elimina conținutul și a identifica agresorii. Totuși, volumul imens al cazurilor arată cât de vulnerabili sunt copiii în spațiul virtual.

Sărăcia și lipsa educației sexuale îi fac pe unii copii ținte ușoare pentru traficanți sau agresori. Fetele din medii defavorizate, cu familii disfuncționale, pot fi ușor manipulate emoțional de adulți care le promit afecțiune sau o viață mai bună. Lipsa supravegherii parentale, mai ales în cazul copiilor cu părinți plecați, crește riscul ca adolescenții să cadă în plasa rețelelor de trafic sau să fie ademeniți pe internet. În același timp, sistemul de justiție s-a dovedit adesea nepregătit să investigheze eficient astfel de cazuri: anchetele lungi și traumatizante pentru victime, pedepsele reduse pentru agresori (până de curând, sexul cu un minor de peste 14 ani era adesea minimalizat, mai ales dacă exista „consimțământ”, o noțiune problematică la acea vârstă). De asemenea, în mediul online, anonimatul facilitează proliferarea rețelelor

de pedofilie digitală care operează la nivel internațional. E nevoie de cooperare transfrontalieră, lucru complex.

Salvați Copiii a creat primul centru Barnahus la București, unde copiii victime ale abuzurilor sexuale sau fizice pot fi intervievați și examinați într-un mediu prietenos de către o echipă multidisciplinară (polițist, procuror, psiholog, medic) astfel încât să nu fie retraumatizați. Organizația militează pentru extinderea rețelei Barnahus la nivel național și pentru adoptarea standardelor de audiere unică a minorilor victime.

Salvați Copiii oferă sprijin psihologic pe termen lung copiilor salvați din situații de exploatare sexuală. Terapeuții organizației au lucrat cu fete traficate întoarse din străinătate sau cu copii abuzați de rude, ajutându-i să depășească trauma și să își reia parcursul educațional. Sunt oferite și servicii de asistență socială: reintegrare școlară, orientare vocațională (pentru adolescentele care au ratat școala din cauza traficului) și, acolo unde e cazul, sprijin material (locuință protejată, rechizite, etc.).

8. Dreptul la nediscriminare

Toți copiii au dreptul de a fi protejați împotriva oricărei forme de discriminare, însă în România anului 2025 există încă categorii de copii care se confruntă cu tratamente inechitabile, segregare și prejudecăți. Printre grupurile vulnerabile la discriminare se numără copiii de etnie romă, copiii cu dizabilități sau cerințe educaționale speciale (CES), copiii infectați cu HIV, copiii LGBTQ+ (adolescenți care își descoperă identitatea de gen sau orientarea sexuală) și copiii proveniți din medii socio-economice foarte joase. De asemenea, segregarea școlară pe criterii etnice sau de dizabilitate rămâne o problemă structurală.

Comunitatea romă este cea mai numeroasă minoritate din România, iar copiii romi se confruntă cu obstacole uriașe în accesul la educație și servicii. Datele arată un decalaj sever de participare școlară: doar 78% dintre copiii romi frecventează învățământul obligatoriu, față de 95% dintre copiii români din aceeași localitate. Diferența se mărește la liceu: sub 22% dintre elevii romi ajung la liceu, comparativ cu 80% în populația majoritară. Această prăpastie reflectă discriminarea multiplă: mulți copii romi sunt fie respinși/izolați în școli, fie abandonează devreme din lipsa sprijinului. Un raport menționat în presă arată că segregarea etnică este cea mai răspândită formă, regăsită în 66% din cele 125 de școli monitorizate în 2023 ca având segregare. Această situație le refuză copiilor romi șansa la interacțiune socială normală și la o educație de calitate (de regulă, școlile segregate au resurse mult mai slabe). În plus, prejudecățile profesorilor față de romi pot afecta relația pedagogică (așteptări mai scăzute, etichetare).

Dreptul la educație incluzivă este garantat, dar implementarea sa e dificilă. Tot mai mulți copii cu cerințe educaționale speciale sunt integrați în școlile de masă. Numărul lor aproape s-a triplat în ultimii 5 ani,

ajungând la peste 50.000 de elevi cu CES integrați în anul școlar 2023-2024. Alți circa 19.500 de copii cu dizabilități frecventează școli speciale. Cu toate acestea, suportul oferit lor în școlile de masă este adesea insuficient: există un deficit major de profesori de sprijin și logopezi. În 2023-2024 erau numai 1.852 de profesori de sprijin la 51.784 de elevi cu CES integrați, adică în medie 1 profesor la 28 de elevi, deși standardul legal prevede 1 la 8-12 elevi. În unele județe situația e dramatică. De pildă, în Galați, în 2024, un singur profesor de sprijin avea 140 de elevi cu CES în grijă, iar în Călărași este 1 profesor la 107 elevi. Asta înseamnă că practic mulți copii cu nevoi speciale nu primesc adaptările și ajutorul la care ar avea dreptul (asistență individuală, curriculum adaptat). Consecința este că fie rămân în urmă la învățătură (mulți devin parte din statisticile de analfabetism funcțional), fie chiar sunt direcționați către școli speciale când școala de masă e depășită.

9. Dreptul la un viitor sigur

Copiii de astăzi au dreptul la un viitor și la o lume care le oferă oportunități de dezvoltare și securitate. În România, perspectivele tinerilor sunt umbrite de mai mulți factori: situația socio-economică internă care îi determină să ia în considerare emigrarea, contextul geopolitic (războiul din Ucraina a creat temeri), precum și amenințarea pe termen lung a schimbărilor climatice asupra mediului în care vor trăi. Sondajele recente relevă niveluri ridicate de pesimism și nesiguranță în rândul copiilor și tinerilor români cu privire la viitorul lor în țară.

Conform unei anchete sociologice derulate de Organizația Salvați Copiii, peste jumătate dintre copii români (55,1%) își doresc să plece din țară și să se stabilească peste granițe, în vreme ce o treime dintre aceștia și-ar dori să-și continue studiile în străinătate. Printre principalele motive care i-ar determina să emigreze se numără oportunitățile legate de educație (26,3%) și nemulțumirea sau neîncrederea față de condițiile de viață din România (21,9%).

Dacă aceste tendințe continuă, România riscă să piardă o generație de tineri bine educați care pleacă în masă, ceea ce demografic și economic ar fi dezastruos (populația activă scade, sistemele de pensii și sănătate devin nesustenabile, inovația stagnează).

Pentru mai multe detalii:

George Roman, Director Advocacy Salvați Copiii România

Tel.: 0722605904, Email: george.roman@salvaticopiii.ro.

Despre Salvați Copiii România

De 35 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul copilului. În cele peste trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru asigurarea interesului superior al copilului. Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg. În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară în prezent programe în 108 țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. Peste 4.150.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.